

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

NR. 2316 / DPSG
DATA 03.09.2010

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SUNA *
464 14.09.2010

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru interzicerea clonării și a aplicațiilor biomedicinii care încalcă drepturile omului și demnitatea umană*”, inițiată de 31 parlamentari – PSD, PD-L, UDMR, PNL, Grupul parlamentar al Minorităților Naționale (Bp. 225/2010).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare instituirea interzicerii clonării umane, precum și a aplicațiilor biomedicinii care încalcă demnitatea umană, stabilirea faptelor ce constituie infracțiuni și sancțiunile penale aplicabile în cazul săvârșirii acestor fapte.

Potrivit *Expunerii de motive*, necesitatea acestei reglementări este dată de „*respectarea drepturilor omului și de corelarea cu legislația europeană în materie, în domeniul bioeticii, inclusiv prin acoperirea vidului de legislație în ceea ce privește interzicerea clonării atât în scop reproductiv, cât și terapeutic*”.

II. Observații și propuneri

1. România a fost printre primele țări din Europa care a ratificat *Convenția privind drepturile omului și biomedicina*, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997. În aceeași ordine de idei se înscrie și ratificarea *Convenției europene privind protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, și a *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei asupra interzicerii clonării ființelor umane* (Paris, 12 ianuarie 1998).

Pe de altă parte, Adunarea Generală a Organizațiilor Națiunilor Unite din 16 martie 2005 a adoptat *Declarația asupra clonării*, document care face apel la toate guvernele statelor membre să interzică toate formele de clonare umană, precum și utilizarea tehnicilor de inginerie genetică posibile a aduce prejudicii demnității umane.

Ca membră a Uniunii Europene, a Consiliului Europei și a Organizației Națiunilor Unite (ONU), România are datoria morală și etică, precum și obligația legislativă de a-și corela legislația în materie cu cea a Uniunii Europene și a ONU. Țări importante din Europa, precum Germania, Franța, Austria, Danemarca, Suedia au adoptat o astfel de legislație.

Recomandările Comitetului Director de Bioetică al Consiliului Europei se încadrează în aceleași principii morale și propun guvernelor și parlamentelor statelor europene adoptarea unei legislații corespunzătoare.

2. În ceea ce privește conceptul de „clonare”, semnalăm că, din cuprinsul *Expunerii de motive*, reiese, în mod implicit, existența unei clasificări a acesteia, respectiv *în scop reproductiv și în scop terapeutic*.

Această clasificare necesită, cel puțin în conținutul instrumentului de prezentare și motivare, explicitarea riguroasă, pe baze științifice, pentru a nu se crea serioase dificultăți în înțelegerea soluțiilor legislative preconizate.

Totodată, apreciem că este necesar a se explicita, în cuprinsul *Expunerii de motive*, și dacă există sau nu o diferențiere între clonarea în scop reproductiv și alte forme de reproducere asistată, cum este, spre exemplu, reproducerea (fertilizarea) *in vitro*, la care face referire **art. 2 alin. (1) lit. c)** din propunerea legislativă.

3. De asemenea, apreciem că nu este de neglijat nici responsabilitatea trasării liniilor de delimitare în cercetarea științifică medicală, prin reglementarea, pe plan legislativ, a tehnicilor de inginerie genetică, pentru a se determina, pe bază de argumente științifice solide, motivele pro și contra clonării în scop terapeutic a celulelor umane, în vederea luării unei decizii fundamentate în problema stabilirii unui echilibru între demnitatea umană și libertatea de gândire în domeniile științei, medicinei și sănătății publice.

4. În lipsa prezentării și explicitării adecvate, în cuprinsul *Expunerii de motive*, pe bază de argumente de ordin științific și juridic, temeinic fundamentate, iar nu prin argumente de maximă generalitate, apreciem că soluțiile legislative preconizate, în forma prezentată, sunt de natură să întâmpine dificultăți în interpretare și aplicare, mai ales în contextul modalității confuze de redactare.

Astfel, menționăm, spre exemplu, că, în cuprinsul **art. 1** din propunerea legislativă, sunt explicitate conceptele de „*clonare umană*”, „*celulă somatică*”, fără a se preciza, însă, dacă este vorba de celulă somatică umană sau, dimpotrivă, animală, precum și de „*gameți umani*”; nu este definit, însă, conceptul de „*genom uman*”, utilizat în cuprinsul definiției „*clonării umane*”.

Prin **art. 2 alin. (1) lit. a)**, se interzice „*clonarea umană*” și, totodată, se prevede că aceasta constituie infracțiune. Nu se înțelege, însă, cu claritate, spre exemplu, dacă fapta prevăzută tot în cuprinsul **art. 2 alin. (1)**, dar la **lit. b)**, respectiv „*implantarea embrionului uman în corpul unei femele de animal*”, descrisă a fi infracțiune, reprezintă tot o modalitate de clonare sau, dimpotrivă, o formă de alterare a genotipului uman ori o modalitate periculoasă de utilizare a ingineriei genetice. În cazul încadrării în aceste din urmă situații, considerăm că se impun sancțiuni penale mult mai severe, având în vedere gravitatea pericolului social.

O astfel de clarificare necesită și faptele constând în „*creșterea și dezvoltarea unui embrion uman în exteriorul corpului unei femei, pe o perioadă mai mare de 14 zile*”, precum și „*plasarea unui embrion obținut ilegal, în corpul unei mame purtătoare*”, descrise ca fiind infracțiuni în cuprinsul **art. 2 alin. (1) lit. d) și e)**, mai ales în contextul în care nu a fost adoptată o lege privind reproducerea umană asistată.

Oricum, reamintim că, potrivit art. 18 din *Convenția privind drepturile omului și biomedicina*, „Atunci când cercetarea pe embrioni in vitro este permisă de lege, aceasta va asigura o protecție adecvată a embrionului”.

Pe de altă parte, nu rezultă nici ce se înțelege prin „*folos patrimonial injust*”, obținut prin faptele de „*comerț*” cu embrioni umani, respectiv cu gameți umani, descrise ca fiind infracțiuni. Totodată, prin acest text se induce și ideea că este permis un astfel de „*comerț*” dacă se obține un folos patrimonial care nu este injust, ceea ce contravine dispozițiilor ce interzic obținerea câștigului financiar, cuprinse în art. 21 din *Convenția europeană privind drepturile omului și biomedicina*.

5. Din punct de vedere redacțional, textul **art. 2** necesită reexaminarea, în vederea reformulării, o variantă putând fi următoarea:

„(1) *Reproducerea asexuată, realizată prin clonare umană, în vederea creării unui organism viu cu o constituție genetic umană sau cu un genom uman predominant, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani și interzicerea unor drepturi*”.

O altă variantă de reformulare pe care o propunem, în concordanță cu textul art. 1 din Protocolul la Convenția menționată, este următoarea:

„(1) *Intervenția realizată prin clonare, în scopul creării unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane, vii sau moarte, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.*

(2) *Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează și următoarele fapte, care constituie, de asemenea, infracțiuni:*

a) *implantarea embrionului uman în corpul unei femele de animal;*

b) *creșterea și dezvoltarea unui embrion uman;*

.....”

La **art. 2 alin. (2)** și **alin. (3)**, semnalăm că trebuie să se facă trimiterea corectă la art. 64, respectiv la art. 64 lit. c) din *Codul penal*.

La **art. 2 alin. (4)**, apreciem că este necesar să se reexamineze textul din perspectiva săvârșirii faptelor descrise ca infracțiuni, și de alte persoane, cum ar fi, spre exemplu, cercetătorii științifici etc., care pot avea calitatea de subiecți activi ai acestor infracțiuni.

Pe de altă parte, considerăm că este necesar un nou alineat distinct, în cuprinsul **art. 2**, care să prevadă că acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

6. La **art. 3**, semnalăm că nu se înțelege justificarea pentru care textul are în vedere numai persoana juridică de drept privat. Oricum, textul necesită reexaminarea în raport cu prevederile *Codului penal* cu privire la pedepsele penale ce pot fi aplicate persoanei juridice.

7. Totodată, având în vedere necesitatea asigurării sistematizării legislației în domeniul sănătății, considerăm că soluțiile legislative preconizate necesită reexaminarea și sub prisma includerii într-un proiect de act normativ pentru modificarea și completarea *Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare*.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul susține adoptarea acestei propuneri legislative sub rezerva însușirii observațiilor și propunerilor de la pct. II.**

Cu stimă,

Emil BOC

Domnului senator **Mircea Dan GEOANĂ**
Președintele Senatului